

TREPARTSAFTALE

LÆRLINGE & VIRKSOMHEDER

PÅ BAGGRUND OG UDFORDRINGER SOM FØLGE AF COVID-19

Aftalen i hovedtræk

- *For alle igangværende uddannelsesaftaler er der etableret en midlertidig løntilskudsordning, hvor der ydes et løntilskud på 75% gældende fra 1. maj til og med 31. december 2020.*
- *For uddannelsesaftaler, der indgås efter 1. maj 2020, ydes der et løntilskud på 90 % - og det gælder ordinære uddannelsesaftaler, kombinationsaftaler, ny mesterlæreaftaler eller restuddannelsesaftaler.*
- *For korte aftaler, der indgås efter 1. maj 2020, ydes der et tilskud på 45 %. Det er et krav, at der er tale om en ny aftale mellem arbejdsgiver og elev.*
- *Dertil kommer en lang række andre initiativer, som skal styrke de erhvervsfaglige uddannelser, herunder; sikre flere praktikpladser, sikre et højt fagligt niveau, forbedringer i skolepraktikkerne samt udvikling på erhvervsuddannelsesområdet.*

TREPARTSAFTALE OM HJÆLP TIL LÆRLINGE OG VIRKSOMHEDER

Som følge af Covid-19 og de store udfordringer danske arbejdsgivere står overfor, er regeringen og arbejdsmarkedets parter blevet enige om en lang række initiativer, der holder hånden under lærlinge og elever på erhvervsuddannelserne, og giver en økonomisk håndsrækning til de danske virksomheder.

Der er over en længere årrække oparbejdet en større opsparing i AUB (Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag). Der forventes ved udgangen af 2020 at være en samlet opsparing på 5,4 mia. kr., som fremadrettet skal finansiere initiativerne i Trepartsaftalen.

Der vil være initiativer, der med det samme holder hånden under lærlinge og elever på erhvervsuddannelserne, og giver en økonomisk håndsrækning til danske virksomheder.

Der vil også være initiativer, som skal støtte trepartsaftalen fra 2016, hvor der er aftalt en målsætning om 8-10.000 ekstra lærepladser i 2025.

Kort resume af aftalen

- Der etableres en løntilskudsordning fra 1. maj – 31. december 2020, hvor private virksomheder med lærlinge kan få op til 75% i lønkomensation.
- For uddannelsesaftaler indgået efter 1. maj 2020 er det 90 %.
- Lønrefusionssatsen under skoleophold øges med 20% for skoleophold i 2. halvdel af 2020.
- For korte aftaler indgået efter 1. maj 2020, ydes der et tilskud på 45% ved NYE aftaler.
- Lønrefusionssatsen under skoleophold øges med 20% for skoleophold i 2. halvdel af 2020.
- Der ydes et ekstraordinært tilskud til samtlige arbejdsgivere, og indbetalingen til AUB suspenderes i 2020.
- Praktikplads AUB-modellen er i ubalance, og for at dække underskuddet i det private sektorkredsløb og sikre en bedre balance fremover, vil der blive tilført AUB-midler. Virksomhederne vil dermed ikke opleve den ekstraopkrævning, som ellers følger af modellen.
- Finansieringen af underskuddet sker under forudsætning af, at der indgås aftale om justering af modellen. Justeringen skal sikre økonomisk incitament til at oprette flere lærepladser, forenkling af ordningen, og samtidig sikre bedre balance i ordningen.
- Det skal fremover sikres, at der ikke opspares utilsigtet midler i AUB-ordningen, samt sikres at budgetteringen kan rumme en øget aktivitet på erhvervsuddannelserne. Initiativer skal sikre og styrke de erhvervsfaglige uddannelser. Elever og lærlinge skal have de bedste muligheder for at finde en læreplads, og der skal samtidig oprettes flere lærepladser, og det skal sikres at uddannelserne gennemføres. Der er oprettet flere pejlemærker som b.la. skal sikre formidling, rekruttering, det høje faglige niveau, videreudvikling og kvalitet i skolepraktikkerne.
- Der er udarbejdet et oplæg til refusion af pensionsudgifter til elever og lærlinge på 18-19 år samt 25 år og derover, for alle arbejdsgivere der indbetaler AUB bidrag.
- Der er udarbejdet en række initiativer for at styrke de offentlige velfærdsuddannelser (*disse er ikke defineret i dette dokument*).

- Med en lang række initiativer skal kvaliteten af skolepraktikken sikres, da der forventes flere elever der vil begynde i skolepraktik. Der er bevilget penge til udstyrsløft at skolepraktikcentre for at sikre tidssvarende udstyr. Det skal derudover sikres at elever og lærlinge ikke stilles dårligere hvis de skal i skolepraktik, og skolepraktikken skal øge sandsynligheden for en læreplads.
- Vidensgrundlaget i praktikkdelen i virksomheden skal styrkes, for at sikre udviklingen på erhvervsuddannelsesområdet.

Løntilskud

Det er vigtigt, at lærling og elever kan beholde deres praktikpladser, selv i den aktuelle økonomiske situation. Det skal samtidigt være overskueligt, selv for private virksomheder, som er i en meget vanskelig situation, at oprette nye praktikpladser.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er derfor enige om følgende:

1. Der etableres en midlertidig **løntilskudsordning** gældende fra 1. maj 2020 til og med 31. december 2020, hvor private virksomheder med lærlinge kan få **75 pct. i løntilskud**. Løntilskuddet gælder for alle igangværende uddannelsesaftaler.

For uddannelsesaftaler, der indgås efter 1. maj 2020, ydes der et **løntilskud på 90 pct.** for ordinære uddannelsesaftaler, kombinationsaftaler, ny mesterlæreaftaler eller restuddannelsesaftaler for at understøtte oprettelsen af ordinære aftaler, der skaber større sikkerhed for eleverne.

For korte aftaler, der indgås efter 1. maj 2020, ydes der et **tilskud på 45 pct.** Det vil være en betingelse for at opnå løntilskuddet, at den korte aftale er en ny aftale mellem arbejdsgiver og elev, dvs. at arbejdsgiver ikke tidligere har haft indgået en kort aftale med samme elev.

Løntilskuddet vil alene skulle ydes i elevernes praktikperioder, da arbejdsgiverne under skoleperioder modtager almindelig lønrefusion fra AUB.

I perioder, hvor virksomheder får lønkomensation for deres elever i regi af den generelle lønkompositionsordning for elever på det private arbejdsmarked, vil der ikke også samtidig kunne ydes løntilskud. Når lønkompositionsordningerne udløber, vil virksomhederne kunne få løntilskud til lærlinge, jf. ovenfor.

Løntilskudsordningen forventes at medføre udgifter på 3,1 mia. kr. i 2020, som finansieres af de opsparede midler i AUB. Ordningen forudsætter it-udvikling mv. i AUB. AUB's bestyrelse og regeringen vil drøfte den nærmere indretning og understøttelse af ordningen.

Forhøjet lønrefusion

Arbejdsgivere, der har elever og lærlinge, skal i resten af 2020 i højere grad kompenseres for udgifterne i forbindelse hermed.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er derfor enige om, at:

2. Lønrefusions­satsen **under skoleophold øges med 20 pct.** for ordinære uddannelsesaftaler, kombinationsaftaler og restuddannelsesaftaler for skoleophold i 2. halvdel af 2020.

Samtidig suspenderes reglen om, at lønrefusionen maksimalt må udgøre 100 pct. af lønudgiften for skoleophold i 2. halvdel af 2020 for disse aftaletyper.

Nedsættelse af AUB-bidraget i 2020

For at stimulere dansk økonomi og understøtte den fortsatte oprettelse af lærepladser ydes et ekstraordinært tilskud til samtlige arbejdsgivere. Tilskuddets størrelse indebærer, at udgifter og indtægter i AUB-ordningen bringes i balance for 2020.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er derfor enige om, at:

3. **Indbetalingen suspenderes** for samtlige arbejdsgivere på samlet set 1,4 mia. kr. i 2020, heraf udgør de offentlige arbejdsgivers andel 0,4 mio. kr., hvilket vil skabe balance i AUB-ordningen for 2020. Tilskuddet vil blive udbetalt pr. bidragsudløsende medarbejder og udbetales i forbindelse med Samlet Betaling.

Håndtering af praktikplads-AUB

Praktikplads-AUB-modellen er i ubalance. Der er behov for en **håndtering af underskuddet i det private sektorkredsløb** i 2019 samt sikre den fremadrettede balance.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er derfor enige om, at:

4. Underskuddet i det private sektorkredsløb i praktikplads-AUB for 2019 håndteres gennem **tilførsel af midler fra den ordinære AUB-opsparring**, så virksomhederne ikke vil opleve den ekstraopkrævning, som ellers følger af modellen

Finansieringen af underskuddet i det private sektorkredsløb sker under den forudsætning, at der i efteråret 2020, på baggrund af regeringsoplæg, indgås aftale om justering af modellen efter de pejlemærker, at justeringen skal give økonomisk incitament til at oprette flere lærepladser, gøre ordningen mere enkel samt sikre økonomisk balance i ordningen for såvel private som offentlige arbejdsgivere. I tilknytning til drøftelser om justering af modellen drøftes som tidligere aftalt også spørgsmål om justering af dimensioneringsmodel, skolepraktik samt begrænsning af korte aftaler.

Praktikplads-AUB vil også være i drift for 2020. AUB's bestyrelse beslutter, hvornår forskudsopgørelser udsendes.

Håndteringen af underskuddet vil medføre udgifter på 0,3 mia. kr. i 2020, som finansieres af de opsparede midler.

Fleksibelt AUB-bidrag og lærepladsunderstøttende initiativer

Regeringen og arbejdsmarkedets parter har en fælles ambition om at sikre uddannelsen af flere faglærte. Samtidig skal der skabes en bedre sammenhæng mellem arbejdsgivernes indbetalinger og de faktiske udgifter i AUB-ordningen. Det skal sikre, at der ikke fremover utilsigtet bliver opsparret midler i ordningen samt sikre, at budgetteringen kan rumme en øget aktivitet på erhvervsuddannelserne.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er derfor enige om, at:

5. Der etableres et fleksibelt AUB-bidrag, der indebærer en **løbende tilpasning af indbetalingerne til AUB** gennem en årlig justering af AUB-bidraget.
6. Som betingelse for indførelsen af et fleksibelt AUB-bidrag skal AUB-ordningen finansiere **nye ambitiøse initiativer** til fremme af lærepladser og styrkelse af de erhvervsfaglige uddannelser svarende til 500 mio.kr. årligt. Der reserveres således 500 mio. kr. i AUB fra 2021, som parterne i fællesskab skal beslutte udmøntningen af i efteråret 2020. Rammen på 500 mio.kr. årligt finansieres af AUB-bidraget og indgår i beregningen af bidraget for 2021. Etablering af et fleksibelt AUB-bidrag fremadrettet sker under forudsætning af, at der kan indgås en aftale om udmøntning af rammen på de 500 mio. kr. Drøftelserne påbegyndes i medio august, og forventes afsluttet november 2020.

I sin struktur vil modellen for et fleksibelt AUB-bidrag minde om den model, der er etableret for løbende regulering af VEU-bidraget. Modellen indebærer således, at bidraget fremadrettet kan blive reduceret eller forhøjet i takt med udviklingen i udgifterne i AUB-ordningen.

Bidraget fastsættes første gang for året 2021 på baggrund af de forventede udgifter i AUB i 2021.

Det er afgørende, at elever og lærlinge her og nu får **de bedste muligheder for at finde en læreplads**. Samtidig er der også behov for, at der **fortsat oprettes flere lærepladser**. Det skal sikre, at så mange som muligt gennemfører en erhvervsuddannelse – og en tilstrækkelig søgning ind i erhvervsuddannelserne, et tilstrækkeligt antal lærepladser og et velfungerende match mellem antallet af elevpladser og arbejdsmarkedets behov er et helt afgørende element i dette.

Drøftelser om udmøntning af reserve på 0,5 mia. kr. samt følgende pejlemærker skal ske med sigte på både løsninger af den presserende udfordring med manglende lærepladser samt langsigtede overvejelser for den fortsatte udvikling af stærke erhvervsuddannelser.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er derfor enige om følgende **pejlemærker for efterårets drøftelser af elev- og lærlingeområdet**, herunder for udmøntning af de 500 mio. kr.:

- **Pejlemærke 1:** Elever på erhvervsuddannelserne skal opleve et **uddannelsesforløb uden unødige afbrud**. Der skal være et klart ansvar for at sikre det nødvendige antal lærepladser, og at der sker en **effektiv formidling af praktikpladser** til elever.
- **Pejlemærke 2:** Der skal være en **løbende sammenhæng mellem arbejdsmarkedets** behov for faglært arbejdskraft, antallet af lærepladser og optaget på uddannelserne, samt bedre muligheder for at matche ledige praktikpladser med elever uden en praktikplads. Herunder bør der kigges på **rekrutteringsudfordringer** på såvel det private som det offentlige arbejdsmarked.
- **Pejlemærke 3:** Det **nuværende høje faglige niveau** på erhvervsuddannelserne, samt den efterfølgende høje **beskæftigelsesgrad skal fastholdes**, og uddannelserne skal **videreudvikles**, således at der fortsat er stærke og attraktive erhvervsuddannelser, som fortsat bygger på

vekseluddannelsesprincipperne og arbejdsmarkedets parter ansvar for uddannelserne samt tiltag der understøtter muligheden for højere grad af geografisk mobilitet.

- *Pejlemærke 4.* Elever, som ikke kan finde en praktikplads, kan være henvist til skolepraktik. Disse elever skal møde et **skolepraktiktilbud af høj kvalitet**, som ikke sætter dem tilbage i deres uddannelse, men øger elevens sandsynlighed for at færdiggøre sin uddannelse med læreplads på en virksomhed.
- *Pejlemærke 5: Det offentlige arbejdsmarked* står over for betydelige rekrutteringsudfordringer. Ved de kommende forhandlinger om erhvervsuddannelsesområdet skal der bl.a. gennemføres initiativer, der kan bidrage til at sikre en øget søgning til velfærds- og serviceuddannelserne, herunder også social- og sundhedsuddannelserne samt styrket fastholdelse af eleverne, og der skal findes langsigtede løsninger på lærepladsudfordringen.
- *Pejlemærke 6:* Der skal være en balance mellem antallet af korte aftaler og ordinære uddannelsesaftaler som skal være det dominerende element i erhvervsuddannelserne, så eleven ikke oplever for stor usikkerhed i sit uddannelsesforløb.

Refusion af pensionsudgifter til elever og lærlinge

På det private arbejdsmarked er der indgået overenskomstaftale i 2020. Som element i aftalen vil overenskomstparterne arbejde for, at **AUB refunderer arbejdsgiveres udgifter til pension** for elever og lærlinge på 18-19 år samt for elever på 25 år og derover.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er derfor enige om, at:

7. Bestyrelsen for AUB udarbejder et oplæg til, hvordan OK20-aftalen om refusion af pensionsudgifter kan implementeres. Det er en præmis for oplægget, at en ny refusionsordning skal være tilgængelig for alle arbejdsgivere, der indbetaler AUB-bidrag. Oplægget skal indeholde overvejelser om lovgivningsmæssig implementering, herunder overholdelse af almindelige ligebehandlingsprincipper, forslag til konkret administrationsmodel og konsolidering af økonomiske konsekvenser.

Regeringen tilkendegiver, at den vil stille sig positivt over for et oplæg, der opfylder disse krav. Oplægget færdiggøres inden udgangen af 2020 med henblik på drøftelse mellem regeringen (børne- og undervisningsministeren) og arbejdsmarkedets parter primo 2021. Initiativet vil herefter kunne træde i kraft fra 2022 og forventes at indebære årlige merudgifter i AUB for 215 mio. kr. for DA/FH-området og finansieres af det løbende AUB-bidrag.

Styrkelse af offentlige velfærdsuddannelser

8. Dette punkt i Trepartsaftalen omhandler rekrutteringen til Social- og sundhedssektoren. Der er initiativer for 50 mio. kr. til rekruttering i sektoren.
9. Derudover er der afsat 120 mio. til en bonusordning til kommuner og regioner på baggrund af antal indgåede praktikaftaler i 2020. Disse initiativer finansieres af opsparingen.

Skolepraktik 2020

Skolepraktikken er et sikkerhedsnet for elever, som er kvalificerede til at være i lære i en virksomhed, og som midlertidigt ikke har en læreplads. Som følge af den aktuelle økonomiske situations negative påvirkning på lærepladser, vil flere elever potentielt begynde i skolepraktik.

Med en række initiativer skal **sikkerhedsnettet spændes bredere** ud, så det sikres, at **eleverne ikke stilles dårlige** og fx må afbryde deres uddannelse på grund af omstændigheder helt uden for deres kontrol.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er derfor enige om, at:

10. **Karensperioden** mellem afsluttet grundforløb og påbegyndelsen af skolepraktik **suspenderes midlertidigt** for elever, der afslutter deres grundforløb i 2020, og ønsker at tilgå skolepraktik direkte herefter. Hermed vil eleverne være sikret et forsørgelsesgrundlag efter endt grundforløb. Muligheden for suspending af karensperioden træder i kraft fra 1. juli 2020.
11. Alle elever, hvis uddannelsesaftale er **ophævet i prøvetiden**, kan overgå direkte til **skolepraktik**, hvis dette er muligt på deres pågældende hovedforløb. Dermed skal eleverne ikke bevise, at de uforskyldt har mistet deres uddannelsesaftale, som gældende regler tilsiger. Suspendingen af reglerne vil gælde for elever, som mister deres uddannelsesaftale i løbet af prøvetiden fra 16. marts til og med december 2020.
12. Der etableres mulighed for, at skolerne ekstraordinært kan oprette skolepraktik på uddannelser, hvor der ikke i forvejen er skolepraktik. Forslaget omfatter i udgangspunktet alle elever – med undtagelse af social- og sundhedsuddannelserne og den pædagogiske assistentuddannelse, hvor der ikke vurderes at være en risiko for, at elever på grund af den aktuelle situation ikke kan få en uddannelsesaftale. Der kan endvidere være enkelte uddannelser, hvor det af øvrige årsager viser sig umuligt at oprette skolepraktik. De faglige udvalg inddrages om relevante spørgsmål i forhold til at vurdere, om læringsmål- og kompetence-mål kan nås i forbindelse med etableringen af den ekstraordinære skolepraktik. **Erhvervsskolerne kan etablere nye ekstraordinære skolepraktiktilbud fra 1. juli og resten af 2020.**
13. Kravet om **kvotepladser og grundforløbskompetence suspenderes midlertidigt for Ny Mesterlære-elever** resten af 2020, så alle *Ny Mesterlære*-elever, som mister deres uddannelsesaftale i resten af 2020 kan tilgå skolepraktik på samme vilkår, som øvrige erhvervsuddannelseselever. En skole skal i tvivlstilfælde vedrørende elever uden formel grundforløbskompetence drøfte sagen med det relevante faglige udvalg. Suspending af reglen træder i kraft fra 1. juli 2020. Arbejdsgiverne vil gøre en særlig indsats for, at elever i *Ny Mesterlære* kan fortsætte deres uddannelse på en virksomhed. Initiativet forventes at vedrøre under 200 elever.

Punkt 9-12 forventes at medføre udgifter på 60 mio. kr. til skolepraktikydelse i 2020, som finansieres af opsparringen i AUB. Staten finansierer de afledte driftsudgifter til taxametertilskud til skolepraktik. I forbindelse med efterårets forhandlinger vurderes behovet for at videreføre et eller flere af disse initiativer.

Udstyrløft til skolepraktikcentrene

Skolepraktikken i erhvervsuddannelserne udgør et sikkerhedsnet under elever, der midlertidigt mangler en læreplads hos en arbejdsgiver. I perioder uden læreplads skal erhvervsskolernes praktikcentre arbejde for, at eleverne får en **uddannelse af samme kvalitet**, som hvis de havde været i aftale i en virksomhed. Historisk har der i særlig grad været behov for tilbud om skolepraktik i perioder med lavkonjunktur, fordi lærepladsmarkedet afspejler det øvrige arbejdsmarked.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er derfor enige om, at:

14. Med henblik på at sikre skolepraktik af høj kvalitet, som øger elevernes sandsynlighed for en efterfølgende uddannelsesaftale i en virksomhed, afsættes en samlet bevilling på 115 mio. kr. til et **ekstraordinært udstyrløft af skolepraktikcentrene** for at sikre tidssvarende udstyr. Midlerne kan endvidere anvendes til udvikling af digitalt udstyr, f.eks. træningsfaciliteter med virtual reality, som kan anvendes på tværs af erhvervsskolerne. Midlerne udmøntes i 2020 af Børne- og Undervisningsministeriet efter høring af Rådet for de grundlæggende erhvervsrettede uddannelser (REU) og aftale med parterne.

Ny viden og udvikling på erhvervsuddannelsesområdet

Den eksisterende forskning har primært fokus på skoledelen af erhvervsuddannelserne. Der er imidlertid begrænset viden om praktikdelen af uddannelsen, herunder samspillet med arbejdsmarkedets udvikling.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er derfor enige om, at

15. Der skal fra AUB-opsparingen udmøntes 30 mio. kr., som anvendes til at **sikre viden og udvikling på erhvervsuddannelsesområdet**. Midlerne afsættes med henblik på at styrke vidensgrundlaget i den del af uddannelserne, der finder sted i virksomheden, i samspillet mellem teori og praksis og i forholdet mellem arbejdsmarked, de faglige udvalg og erhvervsuddannelserne. Nærmere udmøntning aftales på baggrund af oplæg om videns behov fra DA, KL, DR og FH i sommeren 2020. Midlerne skal disponeres i 2020.

Det er under afklaring, om løntilskudsordningen og tilskud til virksomhederne (punkt 1 og 2) udgør statsstøtte og i givet fald vil skulle anmeldes til og godkendes af Europa-Kommissionen.

Regeringen vil søge tilslutning i Folketinget for de forslag i aftalen, der kræver lovændring, herunder hjemmel via aktstykke.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter ønsker, at tiltagene hurtigst muligt effektueres for at opnå den ønskede effekt for lærlinge, elever og virksomheder. Regeringen og arbejdsmarkedets parter i regi af AUB's bestyrelse vil i fællesskab samarbejde om den konkrete udmøntning af regler, systemunderstøttelse mv. for at opnå dette formål.

Evt. uforbrugte midler i 2020 disponeres af arbejdsmarkedets parter og regeringen til praktikpladsunderstøttende tiltag på et senere tidspunkt.